

Kiállítások a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár klasszicista teremkönyvtárában 2023-ban

Semitae in corde eius...

... szívében zarándokútra készül – időszaki kiállítás a Zarándoklat kulturális évadban a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár klasszicista teremkönyvtárában 2023. március 21. és 2024. március 21. között

A Pannonhalmi Főapátság kulturális tevékenysége immár lassan egy évtizede egy-egy meghatározott hívószó köré szerveződik. Ez a hívószó az elmúlt négy évben: 2019-ben a Csend, 2020-ban a Vendég-ség, 2021-ben az Emlékezés, 2022-ben a Megújulás volt. E hívószó jegyében rendezik meg a képzőmű-vészeti, a zenei, spirituális és teológiai programokat, és ehhez kapcsolódik a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtárban látható időszak kiállítás is.

A kulturális évad hívószava 2023-ban a Zarándoklat. A klasszicista teremkönyvtárban, hét tárlóban elhelyezett kiállítás címe: *Semitaie in corde eius... szívében zarándokútra készül.*

A kiállítás címét a 84. (83.) zsoltár 6-8. verse ihlette, mely a bencés zsoltosmában, magyar fordításban így hangzik:

*Boldog az az ember, aki benned találja erejét,
aki szívében zarándokútra készül.*

*Ha kiszáradt völgyben jár is,
ott források fakadnak,
a hajnali eső elárasztja áldásával.*

*Ahogy halad, egyre növekszik ereje,
a Sionon meglátja Isten.*

Szokásos, ismert hasonlat, hogy az emberi életet úthoz hasonlítjuk. A vallásos ember zarándokútnak mondja létét, melynek végén az örök boldogság: Isten várja. Az Istenhez vezető út elsősorban belső út, amely a csenden, imádságon át vezet, de lehet külső is. Sajátos belső és külső út egyszerre a zarándoklat, amely során egy olyan helyet, fizikai, földrajzi helyszínt keres fel az ember egyénileg vagy közösségben, ahol, hite szerint „ég és föld” összeér, a föld az éggel találkozik. Ezeket a szent helyeket idézi fel utalás szintjén térképek, metszetek, szentképek, kegytárgyak, ereklyék segítségével a kiállítás, melynek anyagát a Pannonhalmi Főapátsági Gyűjteményekből (könyvtár, levéltár, múzeum) válogattuk.

Restaurálási munka a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtárban

Időszak kiállítás a Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár klasszicista teremkönyvtárában 2023. március 21. és 2024. március 21. között

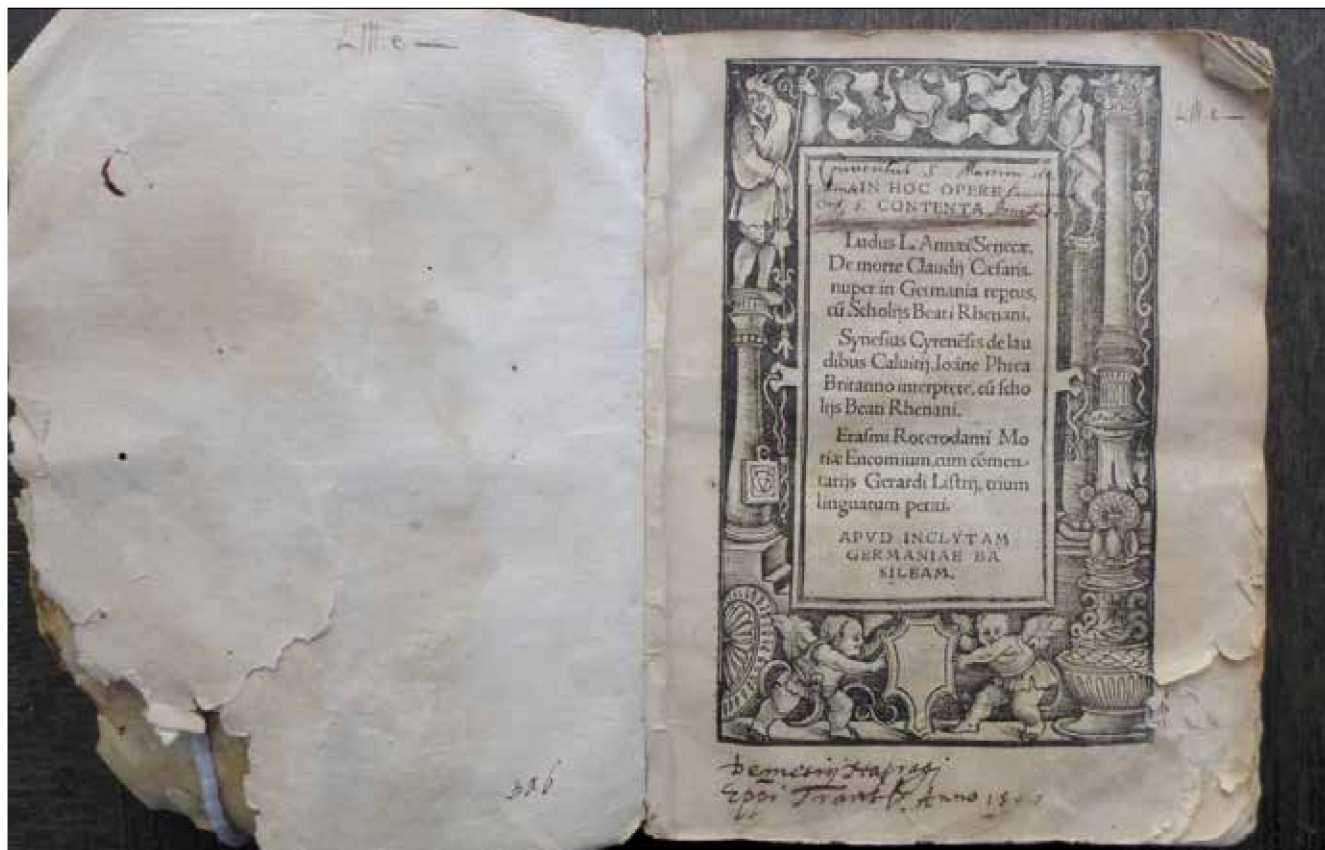

*... melly jó, ha a gazdagság jók kezében áll;
azok kezében, kik méltók hogy gazdagok légyenek,
mert tudják melly végre kell élni vele.*

Kazinczy Ferenc

A kiállítás mottójáról

A minden kulturális és tudományos újdonságra kíváncsi nagy irodalomszervező, ítéző, költő és fordító, Kazinczy Ferenc 1831-ben kipróbálta a kor egyik legnagyobb és új technikai vívmányát, a gőzhajót. A kirándulás során – melynek úti eseményeit le is jegyezte – Pannonhalmán, Tatán, Esztergomban, Visegrádon és Vácott járt. Utazása közben, ahogy mindig, egész életében, érdeklődése minden természeti szépségre és az ember által létre hozott művészi alkotásra kiterjedt, a kultúra minden területén: építészet, képzőművészet, zene, irodalom... A tudósításokat eredetileg feleségének, Török Sophie-nak szánta, ám szinte néhány napon belül nyomtatásban bárki, aki érdeklődött, kézbe vehette.

A kirándulás 1831. április 7-én kezdődött és 13-án Pesten ért véget. Innen Pécelre ment, Szemere Pál barátjához. Ott írta le április 21. és 23. között és úti élményeit, és 1831. április 30-án Landerer nyomdájában meg is jelentette. A két héten belül megjelent kötet, ha karcsú is, a kiadást tekintve a magyar könyvkiadás egyik bravúros kötete. A műből három példányt őrzünk a pannonhalmi könyvtárban, az egyik Czuczor Gergely bencés könyvtárából származik.

Kazinczy Pannonhalmán barátját, Guzmics Izidor bencés szerzetest látogatta meg. Megtekintette a kertet és az apátság épületegyüttesét, így a könyvtár új épületét is. Leírja az épület méreteit, megítéli Joseph Klieber szobrait és a mennyezeti, Pallas Athenét (Minervát) ábrázoló freskót. Arról is szól, hogy milyen könyveket látott a gyűjteményben.

„Negyedfél napot tölték a' nekem felejthetetlen helyen, 's a' sok hol vígan, hol bölcsen töltött órák után, ideje volt megtekinteni a' Monostor nevezetességeit is. ... A' Bibliothéca' palotája nagy és magos. Hossza a' palotának 12 öl; szélessége 7, 's ebből éjszakra 's délre egy-egy cabinet nyílik. ... A' palota, melly a' Monostor' éjszaki szárnyát foglalja el, hármaz ablaktól kap világítást nyugot felől, 's a' két cabinet felett három kisszebből, 's így éppen nem setét. Közel a' hármaz ablakhoz a' belépő maga előtt látja Szent-Istvánt, az Alapítót, 's Ferenczet, a' Feltámasztót, márvány polczozaton... Mind a' két szobor a' Bécsi képelő Academia' Directorának Klieber Józsefnek igen értelmesen gondolt, igen ügyesen

dolgozott munkája... Klieber azon nemben is mere valamit, mellyben magát nem gyakorlá; egy Minerva a' plafondon neki dicsőiséget nem szerez. ... A' tiszteletünkre méltó 's nagyon méltó Szerzet, itt és leányházaiban, százezer kötet könyvnél többet bír. Jele ez, melly jó, ha a' gazdagság jók' kezében áll; azok kezében, kik méltók hogy gazdagok légyenek, mert tudják melly végre kell élni vele." Kazinczy útirajza – 19. századi nyelvezete ellenére – élvezhető, követhető, érdekes olvasmány.

közvetítse. Ennek érdekében az állományát folyamatosan gondozza, a történelem folyamán többször szétszóródott könyvgyűjteményt anyagi lehetőségei szerint rekonstruálja, és gondoskodik annak fizikai védelméről. A muzeális gyűjtemény vagyon- és tűzvédelme a könyvtár egész területén megoldott, a fizikai állagmegóvásról (preventív általános állományvédelem és egyedi restauráltatás) folyamatosan gondoskodnak.

A kiállításról

A Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár a nemzeti kulturális vagyon része, gyűjteménye jelentős része „régí könyv”; muzeális, védett dokumentum. A *Világörökség* címet birtokló Pannonhalmi Főapátság épületegyüttesében elhelyezkedő könyvtár hozzátartozik a világ kulturális örökségéhez is. Gyűjteményében számtalan régi könyvet őriz, melyek az évszázadok során elhasználódtak, esetleg valamilyen fizikai hatásra megsérültek.

A pannonhalmi könyvtár különleges gyűjtemény, tehát különleges gondozást igényel. A könyvtár fontos feladatának és küldetésének érzi, hogy a gyűjteményében fennmaradt kulturális kincset a 21. század kihívásainak megfelelő, korszerű informatikai háttérrel a nemzet és az egész emberiség számára méltón megőrizze, feltárja, gyarapítsa és

Ahogy az embereknek, úgy a tárgyaknak – könyveknek is – vannak orvosai, ők a restaurátorok. Egy régi könyvhöz, értően, avatottan, érdemben csak komoly irodalmi, történelmi, kultúrtörténeti ismeretek birtokában szabad közelíteni. De egy több száz évvel ezelőtt pergamenre írt, természetes alapanyagú festékekkel színezett-díszített, fatáblás, bőrkötéses könyv konzerválása vagy javítása komoly fizikai, kémiai, sőt biológiai ismeretet is követel. A kiállítás azt a könyvmentő munkát kívánja bemutatni, melyet támogatók-pályázatok segítségével a könyvtáros és a restaurátor együtt végez, hogy ezeket a muzeális köteteket még a további századokban is megcsodálhassák az érdeklődő látogatók.

ÁSVÁNYI ILONA
Pannonhalmi Főapátsági
Könyvtár